

AZERBAJYCAN

Ülke Raporu

ISIB
TURKISH
HVAC-R

2024

 İÇİNDEKİLER

1. ÜLKE HAKKINDA GENEL BİLGİLER	3
2. AZERBAYCAN'IN TÜM ÜRÜNLERDE ÜLKE BAZINDA İTHALAT VERİLERİ.....	4
3. AZERBAYCAN'IN TÜM ÜRÜNLERDE ÜLKE BAZINDA İHRACAT VERİLERİ.....	5
4. AZERBAYCAN'IN İKLİMLENDİRME SEKTÖRÜ İTHALATI	6
5. AZERBAYCAN'IN TÜRKİYE'DEN SEKTÖR İTHALATI VERİLERİ	8
6. AZERBAYCAN'IN ÜLKE BAZINDA SEKTÖR İHRACAT VERİLERİ.....	9
7. AZERBAYCAN'IN EN ÇOK İTHAL ETTİĞİ 20 SEKTÖR ÜRÜNÜ.....	10

1. ÜLKE HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Tablo 1: Ülke Hakkında Genel Bilgiler

Resmi adı	Azerbaycan Cumhuriyeti
Nüfus	10.306.000 (IMF, 2024 Tahmini)
Yüzölçümü	86.600 km ²
Dil	Azerbaycan Türkçesi
Başkent	Bakü
Para Birimi	Manat
Kur	USD/AZN : 1,70 EUR/AZN : 1,87
Yönetim Biçimi	Cumhuriyet
Devlet Başkanı	İlham Aliyev
GSYİH	78.7 Milyar \$ (IMF, 2024 Tahmini)
Büyüme Oranı	%2,76 (IMF, 2024 Tahmini)
Toplam İhracat	33,8 Milyar USD (2023, Trade Map)
Toplam İthalat	17,2 Milyar USD (2023, Trade Map)
Türkiye'nin Ülkeye İhracatı	2,7 Milyar USD (2023, Trade Map)
Türkiye'nin Ülkeden İthalatı	1,4 Milyar USD (2023, Trade Map)

Azerbaycan Cumhuriyeti, Batı Asya ile Doğu Avrupa'nın kesişim noktası olan Kafkaslar bölgesinde yer alır. Bölgenin en önemli özelliği tarihi geçit ve ticaret yolları üzerinde bulunmasıdır. 86,600 km²'lik yüzölçümüyle Güney Kafkasya'nın en büyük yüzölçümüne sahip ülkesi olan Azerbaycan'ın doğusunda Hazar Denizi, kuzeyinde Rusya, kuzeybatısında Gürcistan, batısında Ermenistan ve güneyinde İran ile komşudur.

Azerbaycan dünyanın çok değişik iklim tiplerine sahip ülkelerden biridir. Doğu ve orta kısımları alçak ve düzlük olduğu için, kışları ılık, yazları çok sıcak geçer. Güney doğu kısmı ise nemli subtropikal iklime sahiptir. Bölgeye düşen yıllık yağış miktarı 1 200-1 400 mm.'dir. Diğer bölgeler ise, kurak ve yarı kurak görünüme sahiptir. Tarımsal faaliyetlerin çoğu Kür ve Aras nehirleri civarında yapılmaktadır.

(<https://ticaret.gov.tr>)

Azerbaycan ekonomisinde, sanayi sektörünün önemli bir bölümünü yaklaşık 20 yıl önce kurulan ağır sanayi oluşturmaktadır. Ağır sanayi içinde en önemli sektörler demir, alüminyum ve çimento olup, çoğu petrol sanayinin gelişiminden sonra ihmal edilmiştir. Ülke sanayisinin tekrar canlanmasına yönelik olarak, Azerbaycan'da 2014 yılı "sanayi yılı" ilan edilmiştir. Reel sanayi üretiminin hızla düşmesine rağmen, konut inşası, kırsal altyapı çalışmaları ve ulaşım altyapısının iyileştirilmesinden dolayı inşaat sektörü son yıllarda hızlı büyümüştür. (<https://ticaret.gov.tr>)

Petrol ve gaz Azerbaycan'ın ihracatının %90'ından fazlasını oluşturmaktadır. Petrol fiyatlarına ilişkin olumlu görünüm, finansman maliyetlerini düşürmesini ve dış borçlanmayı sınırlandırmasını sağlaması beklenmektedir.

(<https://ticaret.gov.tr>)

2.

AZERBAIJAN'IN TÜM ÜRÜNLERDE
ÜLKE BAZINDA İTHALAT VERİLERİ

Azerbaycan, 2023 yılında 17,2 milyar dolar değerinde ithalat gerçekleştirmiştir. Bir önceki yıla göre ithalat değeri %18,88'lik bir artış göstermiştir.

Tablo 2: AZERBAIJAN'ın En Çok İthalat Yaptığı 20 Ülke (Birim: Bin ABD Doları)

No	Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2023-2022 Yılı Değişim Oranı (%)	2023 Yılı Payı (%)
	TOPLAM	10.732.039	11.705.787	14.539.859	17.285.345	18,88%	100,00%
1	Rusya	1.960.365	2.073.248	2.733.312	3.106.509	13,65%	17,97%
2	Çin	1.413.974	1.639.492	2.086.286	3.022.811	44,89%	17,49%
3	Türkiye	1.562.207	2.342.993	2.527.826	2.796.898	10,64%	16,18%
4	Almanya	583.513	634.253	662.363	916.210	38,32%	5,30%
5	A.B.D.	636.232	442.538	480.020	888.992	85,20%	5,14%
6	Türkmenistan	89.861	70.742	509.706	687.309	34,84%	3,98%
7	İtalya	396.786	419.727	338.187	478.591	41,52%	2,77%
8	İran	300.615	397.524	476.434	473.064	-0,71%	2,74%
9	Japonya	195.124	259.022	290.219	435.288	49,99%	2,52%
10	Kore	178.594	227.574	268.821	428.091	59,25%	2,48%
11	Fransa	448.277	180.925	222.955	403.136	80,81%	2,33%
12	Birleşik Krallık	297.405	271.085	256.656	342.874	33,59%	1,98%
13	Belarus	148.100	128.772	266.513	324.260	21,67%	1,88%
14	Ukrayna	418.343	468.864	259.509	235.046	-9,43%	1,36%
15	Kazakistan	116.075	95.444	494.423	215.639	-56,39%	1,25%
16	Brezilya	78.381	194.966	189.611	207.491	9,43%	1,20%
17	Hindistan	125.972	144.672	219.449	200.772	-8,51%	1,16%
18	Polonya	109.152	105.543	119.438	149.567	25,23%	0,87%
19	Vietnam	80.551	112.701	102.935	136.336	32,45%	0,79%
20	Özbekistan	59.187	78.413	136.797	131.628	-3,78%	0,76%

Kaynak:TradeMap

Azerbaycan'ın en çok ithalat yaptığı 20 ülke arasında Rusya, Çin ve Türkiye öne çıkmaktadır. Rusya, %17,97'lik payıyla Azerbaycan'ın ithalatında lider konumdadır. Türkiye ise %16,18'lik pay ile 3.sırada yer almaktadır. Türkiye'den yapılan ithalat 2022'ye göre %10,64 artarak 2,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2022'ye göre en dikkat çekici değişimler, A.B.D.'den yapılan ithalatta %85,20'lik ve Fransa'dan yapılan ithalatta %80,81'lik artışlardır. Buna karşın, Kazakistan'dan yapılan ithalat %56,39 oranında düşmüştür.

Azerbaycan tarafından 2023 yılında ithal edilen başlıca ürünler : otomobiller; petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; kazanlar, makineler ve mekanik cihazlar bunların parçaları; telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlardır.

Sonuç olarak, Azerbaycan'ın ithalatı 2023 yılında genel olarak artış trendi göstermiştir. Bu durum, küresel ticaret dinamiklerindeki değişimleri ve Azerbaycan'ın tedarik zincirindeki çeşitlilik arayışlarını yansıtmaktadır.

3. AZERBAJCAN'IN TÜM ÜRÜNLERDE ÜLKE BAZINDA İHRACAT VERİLERİ

Tablo 3: AZERBAJCAN'ın En Çok İhracat Yaptığı 20 Ülke (Birim: Bin ABD Doları)

No	Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2023-2022 Değişimi (%)	2023 Yılı Payı (%)
	TOPLAM	13.732.637	22.206.671	38.146.630	33.898.555	-11,14%	100,00%
1	İtalya	4.172.308	9.243.666	17.782.905	15.208.235	-14,48%	44,86%
2	Türkiye	2.597.747	2.818.136	3.544.756	5.359.328	51,19%	15,81%
3	İsrail	437.500	898.097	1.682.726	1.401.607	-16,71%	4,13%
4	Yunanistan	523.303	415.416	1.391.812	1.363.448	-2,04%	4,02%
5	Hindistan	456.784	594.431	1.662.624	1.234.731	-25,74%	3,64%
6	Rusya	709.345	920.820	975.456	1.196.411	22,65%	3,53%
7	Almanya	234.109	650.259	591.301	907.923	53,55%	2,68%
8	İspanya	329.270	564.436	1.008.998	785.368	-22,16%	2,32%
9	Gürcistan	461.909	661.081	635.664	759.444	19,47%	2,24%
10	Çek Cumhuriyeti	229.679	263.789	922.191	684.216	-25,81%	2,02%
11	Romanya	101.476	120.592	446.866	604.469	35,27%	1,78%
12	Hırvatistan	470.819	751.279	952.397	590.440	-38,00%	1,74%
13	Bulgaristan	553	54.042	292.122	481.926	64,97%	1,42%
14	Birleşik Krallık	157.622	396.742	779.724	447.985	-42,55%	1,32%
15	İrlanda	143	41.756	400.009	369.729	-7,57%	1,09%
16	Vietnam	174.929	73.055	491.676	345.757	-29,68%	1,02%
17	Portekiz	239.779	587.440	743.408	299.628	-59,70%	0,88%
18	İsviçre	214.895	272.549	430.478	175.375	-59,26%	0,52%
19	Avusturya	127.581	139.995	90.763	153.795	69,45%	0,45%
20	Endonezya	458	87.319	606.043	150.790	-75,12%	0,44%

Kaynak:Trade Map

Azerbaycan, 2023 yılında 33,8 milyar dolar değerinde ihracat gerçekleştirmiştir. İhracat değerinde 2022'ye göre %11,14'lük bir düşüş yaşanmıştır.

En çok ihracat yapılan ülke 15,2 milyar dolar ile ihracatın %44,86'lık payına sahip olan İtalya olmuştur. Türkiye, Azerbaycan'ın en çok ihracat yaptığı ülkeler listesinde 5,3 milyar dolar değerindeki ihracat verisiyle birlikte 2. sırada yer almaktadır.

Azerbaycan'ın 2023 yılında ihracat gerçekleştirdiği başlıca ürünler : ham petrol (petrol yağları ve bitümenli mineralerden elde edilen yağlar); petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar; propilen ve diğer olefinlerin polimerleridir. İhracatta 2022'ye göre genel bir düşüş trendi gözlemlenmektedir. Bu düşüşte küresel ekonomideki yavaşlama ve bazı ürün gruplarında fiyat artışları etkili olabilir.

4. AZERBAYCAN'IN İKLİMLENDİRME SEKTÖRÜ İTHALATI

Azerbaycan'ın iklimlendirme ürünleri ithalatı önceki seneye göre %0,37'lik bir düşüşle 627 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4.1: AZERBAYCAN'ın Sektörde En Çok İthalat Yaptığı 20 Ülke (Birim:Bin ABD Doları)

No	Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2023-2022 Yılları Farkı	2023-2022 Değişimi (%)	2023 Yılı Payı (%)
	TOPLAM	638.323	801.130	629.545	627.231	-2.314	-0,37%	100,00%
1	Çin	98.245	108.040	138.655	147.668	9.013	6,50%	23,54%
2	Türkiye	100.466	133.526	134.589	143.957	9.368	6,96%	22,95%
3	A.B.D.	52.570	39.811	54.943	56.030	1.087	1,98%	8,93%
4	Rusya	36.935	42.897	39.535	46.275	6.740	17,05%	7,38%
5	İtalya	82.844	102.647	55.469	44.801	-10.668	-19,23%	7,14%
6	Almanya	42.404	100.732	37.541	39.263	1.722	4,59%	6,26%
7	Birleşik Krallık	57.957	56.555	29.162	38.850	9.688	33,22%	6,19%
8	İran	9.559	13.876	13.851	14.833	982	7,09%	2,36%
9	Özbekistan	4.895	8.205	9.861	9.830	-31	-0,31%	1,57%
10	Fransa	9.218	19.916	14.142	9.778	-4.364	-30,86%	1,56%
11	Tayland	5.956	6.018	12.374	8.470	-3.904	-31,55%	1,35%
12	Hindistan	14.924	5.100	7.030	7.361	331	4,71%	1,17%
13	Hollanda	5.644	9.334	4.805	6.924	2.119	44,10%	1,10%
14	Japonya	5.699	4.439	9.512	6.392	-3.120	-32,80%	1,02%
15	Singapur	13.961	4.782	4.551	5.701	1.150	25,27%	0,91%
16	İsviçre	4.000	23.985	4.420	5.186	766	17,33%	0,83%
17	İspanya	2.762	9.186	3.723	4.914	1.191	31,99%	0,78%
18	Kore	24.139	19.343	16.311	4.646	-11.665	-71,52%	0,74%
19	Polonya	2.825	3.421	2.921	4.427	1.506	51,56%	0,71%
20	Çek Cumhuriyeti	3.905	3.639	3.220	4.362	1.142	35,47%	0,70%

Kaynak: Trade Map

En çok ithalat yapılan ülkeler sırasıyla Çin, Türkiye, A.B.D., Rusya, İtalya'dır. Türkiye 143,9 milyon dolar değerindeki ihracatıyla 2. sırada yer almaktadır. 2022'ye göre %6,96 oranında bir artış gösteren Türkiye'den yapılan ithalat, Azerbaycan'ın iklimlendirme sektöründe önemli bir tedarikçi konumunu pekiştirmektedir.

Tablo 4.2: AZERBAIJAN'ın Sektör Alt ürün Gruplarındaki İthalat Verileri

ÜRÜN GRUBU	2022(Bin ABD Doları)	2023 (Bin ABD Doları)	Değişim (%)	Türkiye'nin 2022 Yılı Payı (%)	Türkiye'nin 2023 Yılı Payı (%)
ISITMA	73.990	72.982	-1,36%	21,40%	22,99%
SOĞUTMA	84.820	65.827	-22,39%	28,40%	43,15%
KLİMA	103.007	102.279	-0,71%	13,10%	16,77%
TESİSAT	293.832	305.300	3,90%	20,32%	19,72%
HAVALANDIRMA	68.101	70.622	3,70%	30,40%	31,51%
YALITIM	12.755	10.975	-13,96%	20,79%	19,97%
TOPLAM	629.545	627.231	-0,37%	21,38%	22,95%

Kaynak: Trade Map

Isıtma sistem ve elemanları alt ürün grubunda 2023 yılı ithalatı 72,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2022'ye göre %1,36'lık bir düşüş yaşanmıştır.

Soğutma sistem ve elemanları alt ürün grubunda 2023 yılı ithalatı 65,8 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki yıla göre bu ithalat seviyesi %22,39'luk bir düşüşü temsil etmektedir.

Klima sistem ve elemanları alt ürün grubunda 2023 yılında Azerbaycan 102,2 milyon dolar ithalat gerçekleştirmiştir ve bir önceki yıla göre %0,71'lik bir düşüş meydana gelmiştir.

Tesisat sistem ve elemanları alt ürün grubunda 2023 yılı ithalatı 305,3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu ithalat seviyesi, 2022'ye göre %3,90'lık bir artışı temsil etmektedir.

Havalandırma sistem ve elemanları alt ürün grubunda 2023 yılı ithalatı yaklaşık 70,6 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir ve bir önceki yıla göre %3,70'lik artış yaşanmıştır.

Yalıtım malzemeleri alt ürün grubunda ise 2023 yılı ithalatı 10,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2023 yılında Azerbaycan'ın yalıtım malzemeleri ürün grubundaki ithalatı 2022'ye göre %13,96'lık bir düşüş göstermiştir.

5. AZERBAYCAN'IN TÜRKİYE'DEN SEKTÖR İTHALATI VERİLERİ

Türkiye, sektör bazında Azerbaycan'a 2022 yılında 134,5 milyon dolar ihracat gerçekleştirmiştir. 2023 yılında ihracatını %6,96 oranında artırarak 143,9 milyon dolar sektör ihracatı gerçekleştirmiştir. 2023 yılında Türkiye'nin Azerbaycan sektör ithalatından aldığı pay %22,95 olmuştur.

Tablo 5: AZERBAYCAN'ın Türkiye'den Sektör İthalat Verileri

ÜRÜN GRUBU	2022 (Bin ABD Doları)	2023 (Bin ABD Doları)	Değişim (%)	Türkiye'nin AZERBAYCAN İthalatındaki Sıralaması (2023)
ISITMA	15.832	16.775	5,96%	2
SOĞUTMA	24.089	28.403	17,91%	1
KLİMA	13.498	17.153	27,08%	2
TESİSAT	59.702	60.219	0,87%	3
HAVALANDIRMA	20.705	22.251	7,47%	1
YALITIM	2652	2192	-17,35%	2
TOPLAM	134.589	143.957	6,96%	2

Kaynak: Trade Map

Azerbaycan'ın Sektör Alt ürün Gruplarındaki İthalat Verileri tablosunda ayrıntıları ile incelenen verilerinde Türkiye'nin aldığı paylara baktığımızda; Azerbaycan'ın 72,9 milyon dolar seviyesindeki ısıtma sistem ve elemanları ithalatından Türkiye 22,99% oranında pay alarak ülkenin ürün grubunda en çok ithalat gerçekleştirdiği 2. ülke konumunda yer almaktadır. Türkiye'nin Azerbaycan'a ısıtma ürün grubundaki ihracatı 2022 yılında 15,8 milyon dolar seviyesindeyken 2023 yılında 16,7 milyon dolar seviyesine çıkararak pazardan aldığı payı 21,40%'dan 22,99% seviyesine çıkarmıştır.

Soğutma sistem ve elemanları ürün grubunda Türkiye, Azerbaycan'a 2022 yılında 24 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir. 2023 yılında yaklaşık 28,4 milyon dolar seviyesinde ihracat gerçekleştirerek pazardan aldığı payı 28,4% seviyesinden 43,15% seviyesine çıkarmış ve Azerbaycan'ın soğutma sistem ve elemanları ürün grubunda en çok ithalat gerçekleştirdiği 1. ülke konumunda yer almıştır.

Klima sistem ve elemanları ürün grubunda 2023 yılında 102,2 milyon dolar seviyesinde ithalat gerçekleştiren Azerbaycan'a Türkiye, 17,1 milyon dolar ihracat gerçekleştirerek pazardan 16,77% oranında pay almaktadır. Türkiye, Azerbaycan'ın ürün grubu bazında en çok ithalat gerçekleştirdiği 2. ülke olmuştur.

Tesisat sistem ve elemanları ürün grubunda Azerbaycan 305,3 milyon dolar seviyesinde ithalat gerçekleştirerek bir önceki yıla göre ithalatını %3,9 oranında artırmıştır. Türkiye, tesisat ürün grubunda ülkeye en çok ihracat gerçekleştiren ülkeler listesinde 3. sırada yer almaktadır. Türkiye, 2022 yılında 59,7 milyon dolar ihracat gerçekleştirirken 2023 yılında 60,2 milyon dolar ihracat gerçekleştirmiştir.

Havalandırma sistem ve elemanları ürün grubunda Azerbaycan'a 2022 yılında 20,7 milyon dolar seviyesinde ihracat gerçekleştiren Türkiye, 2023 yılında ihracatını %7,47 oranında artırarak 22,2 milyon dolar ihracat gerçekleştirmiştir. 2023 yılında ülkemizin Azerbaycan'ın havalandırma ürünleri ithalatından aldığı pay ise %31,51 oranında gerçekleşmiştir. Ülkenin ürün grubunda en çok ithalat gerçekleştirdiği ülkeler sırasında, Türkiye ilk sırada yer almaktadır.

Yalıtım malzemeleri ürün grubunda 2022 yılında yaklaşık 12,7 milyon dolar ithalat gerçekleştiren Azerbaycan'ın 2023 yılında ürün grubundaki ithalatı %13,96 oranında azalarak 10,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Yalıtım malzemeleri ürün grubunda Azerbaycan'ın en çok ithalat gerçekleştirdiği ülkeler sırasında Türkiye 2. sırada yer almaktadır. Türkiye'nin Azerbaycan'a gerçekleştirdiği yalıtım malzemeleri ihracatı 2023 yılında 2,1 milyon dolardır. 2023 yılında Türkiye'nin Azerbaycan'ın yalıtım malzemeleri ithalatından aldığı pay ise %19,97 oranında gerçekleşmiştir.

6. AZERBAJCAN'IN ÜLKE BAZINDA SEKTÖR İHRACAT VERİLERİ

Tablo 6: AZERBAJCAN'ın Sektörde En Çok İhracat Yaptığı 20 Ülke (Birim: Bin ABD Doları)

No	Ülkeler	2020	2021	2022	2023	2023-2022 Yılları Farkı	2023-2022 Değişimi (%)	2023 Yılı Payı (%)
	TOPLAM	12.563	16.190	12.719	25.467	12.748	100,23%	100,00%
1	Rusya	818	1.242	1.498	4.729	3.231	215,69%	18,57%
2	Litvanya	0	0	16	3.814	3.798	23737,50%	14,98%
3	Fransa	197	91	706	3.552	2.846	403,12%	13,95%
4	A.B.D.	2.108	5.234	815	1.809	994	121,96%	7,10%
5	Gürcistan	1.659	3.328	2.990	1.786	-1.204	-40,27%	7,01%
6	Birleşik Krallık	903	1.144	3.300	1.398	-1.902	-57,64%	5,49%
7	Çin	45	12	32	1.375	1.343	4196,88%	5,40%
8	B.A.E.	186	129	70	1.193	1.123	1604,29%	4,68%
9	Türkmenistan	18	288	83	1.010	927	1116,87%	3,97%
10	Norveç	23	106	79	646	567	717,72%	2,54%
11	Kazakistan	1.291	51	953	628	-325	-34,10%	2,47%
12	Romanya	16	517	5	525	520	10400,00%	2,06%
13	Suudi Arabistan	3	4	7	469	462	6600,00%	1,84%
14	Türkiye	211	154	108	435	327	302,78%	1,71%
15	Hollanda	422	63	353	297	-56	-15,86%	1,17%
16	Kanada	0	3	4	279	275	6875,00%	1,10%
17	Özbekistan	930	721	328	273	-55	-16,77%	1,07%
18	Almanya	169	72	34	253	219	644,12%	0,99%
19	Singapur	9	595	40	184	144	360,00%	0,72%
20	Belarus	46	16	5	115	110	2200,00%	0,45%

Kaynak:Trade Map

Azerbaycan, 2023 yılında iklimlendirme sektöründe 25,4 milyon dolar ihracat gerçekleştirmiştir. Bu rakam 2022 yılına kıyasla %100,23'lük bir artışı temsil etmektedir. Bununla birlikte toplam ihracatın ithalatı karşılama oranı %196,51 seviyesinde olurken ülke iklimlendirme sektöründe ithalatçı konumundadır.

Azerbaycan'ın iklimlendirme sektörü alanında 2023 yılında en çok ihracat yaptığı ülkeler sırasıyla Rusya, Litvanya ve Fransa olmuştur. Bu ülkelere yapılan ihracat 2022 yılına göre artış göstermiştir.

7. AZERBAJYAN'IN EN ÇOK İTHAL ETTİĞİ 20 SEKTÖR ÜRÜNÜ

Azerbaycan'ın 2023 yılında iklimlendirme sektörü geneline bakıldığında en çok ithalat gerçekleştirdiği ürün; 848180 GTİP kodlu sıhhi tesisat musluk ve vanaları, merkezi ısıtma radyatör vanaları ve diğer musluklar, vanalar ve benzeri cihazlardır. 2023 yılında 76,5 milyon dolar ithalat gerçekleştirilen ürün bazında ithalat bir önceki yıla göre %4,10 oranında artış göstermiştir. Ürün grubunda Azerbaycan'ın en çok ithalat gerçekleştirdiği ülkeler sırasıyla; Çin, Türkiye ve A.B.D.'dir.

Azerbaycan'ın 2023 yılında en çok ithal ettiği ikinci ürün 841510 GTİP kodlu pencere/duvar tipi klimalardır (tek bir gövde halinde). 2023 yılında Azerbaycan ürün grubunda 55,8 milyon dolar ithalat gerçekleştirmiştir. Bu ürün grubunda en çok ithalat gerçekleştirdiği ülkeler sırasıyla; Çin, Özbekistan, Tayland'dır.

841370 GTİP kodlu diğer santrifüjlü pompalar ürün grubunda 2023 yılında 33,5 milyon dolar ithalat gerçekleştiren Azerbaycan'ın bir önceki yıla göre ürün grubu bazında ithalatı %70,1 oranında artmıştır. Ürün grubunda Azerbaycan'ın sırasıyla en çok ithalat gerçekleştirdiği ülkeler; Çin, Rusya ve Türkiye'dir.

Tablo 7: AZERBAJYAN'ın En çok İthal Ettiği 20 Sektör Ürünü (Birim: Bin ABD Doları)

No	GTİP	GTİP Tanımı	2021	2022	2023	Değişimi (%)
1	848180	Diğer muslukçu eşyası	100.552	73.503	76.520	4,10%
2	841510	Pencere/duvar tipi klimalar (tek bir gövde halinde)	40.841	65.104	55.898	-14,14%
3	841370	Diğer santrifüjlü pompalar	32.056	19.739	33.577	70,10%
4	840310	Merkezi ısıtma kazanları	34.335	26.475	27.140	2,51%
5	841869	Kondenserleri ısı değiştiricisi fonksiyonu gören kompresörlü ünite	18.296	21.554	22.951	6,48%
6	841490	Hava, gaz pompası, kompresörü, vantilatör vb. aksamı, parçaları	19.236	15.337	21.550	40,51%
7	841391	Pompaların aksam-parçaları	15.865	14.778	21.119	42,91%
8	401693	Vulkanize kauçuktan conta, rondela ve diğer eşya	12.799	13.924	17.549	26,03%
9	848190	Musluklar, valfler vb. cihazların aksam, parçaları	38.930	10.506	16.939	61,23%
10	842129	Diğer sıvı filtre/arıtma cihazları	30.527	23.136	16.459	-28,86%
11	841850	Vitrin, tezgah vb. tipi soğutucu-dondurucular	17.650	17.704	14.896	-15,86%
12	392113	Poliüretanlardan gözenekli levha, yaprak, pelikül, lamlar	14.286	14.534	13.745	-5,43%
13	841480	Diğer amaçlar için kullanılan kompresör, vantilatör, aspiratör	45.836	16.153	13.233	-18,08%
14	848140	Emniyet/bırakma valfleri	14.559	13.651	12.071	-11,57%
15	842121	Suyun filtre edilmesi/arıtılmasına mahsus cihazlar	40.425	18.091	11.747	-35,07%
16	902620	Basınç ölçen/kontrol eden cihazlar	6.839	8.464	11.325	33,80%
17	842139	Diğer motorlar için hava filtreleri	14.098	7.692	10.774	40,07%
18	841381	Diğer pompalar	9.312	9.062	10.650	17,52%
19	842199	Filtre, arıtma cihazlarının aksam, parçaları	12.725	11.535	10.153	-11,98%
20	841582	Soğutma tertibatı bulunan diğer klima cihazları	5.873	6.401	9.999	56,21%

Kaynak:TradeMap

Gümrük Vergileri ve İmzalanan Anlaşmalar

Azerbaycan Gümrük Tarifesi kapsamında gümrük vergileri üç basamaklı yöntem ile düzenlenmiş bulunmaktadır. Buna göre ham maddeler için %0, ara mallar için %5, nihai ürünler için ise %15 gümrük vergisi uygulanmaktadır. Bu oranlar dışında bir gümrük vergisi oranı bulunmamaktadır. Maktu vergi oranları ise ölçü birimlerine göre (kg, lt, adet, m2, m3, cm3, metre, çift) farklılık arz etmektedir. Azerbaycan Gümrük Tarife Cetvelinde toplam 10236 ürün sınıflandırılmakta olup, bunlardan 2865'i %0, 2062'si %5, 4947'si ise %15 gümrük vergisine tabidir. Ortalama gümrük vergisi oranı %4,53 düzeyindedir. Azerbaycan Devleti Gümrük Organları tarafından asgari ithal fiyatı belirlenerek, bu fiyatın altında beyan edilen mallara belirlenmiş fiyatlar üzerinden Gümrük Vergisi uygulanabilmektedir. (<https://ticaret.gov.tr>)

Azerbaycan'ın halihazırda Rusya Federasyonu, Ukrayna, Gürcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Özbekistan, Moldova ve Beyaz Rusya ile serbest ticaret anlaşmaları bulunmaktadır ve bu ülkeler ile yapılan ticarete gümrük vergisi muafiyeti uygulanmaktadır.

Diğer taraftan, Türkiye ve Azerbaycan arasında Tercihli Ticaret Anlaşması hususunda yürütülen müzakereler sonucunda, 25 Şubat 2020 tarihinde "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşması" (<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/01/20210119-1.pdf>) imzalanmış ve iki ülke Cumhurbaşkanı tarafından onaylanarak 2021 Mart ayı itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Anlaşma, her iki ülke arasında 15'er ürün grubu için kotalar çerçevesinde gümrük vergilerinin sıfırlanmasına yönelik hükümler içermektedir. Ayrıca, 29 Nisan 2023 tarihinde Türkiye-Azerbaycan Tercihli Ticaret Anlaşmasını tadil eden Protokol imzalanmıştır. Söz konusu Protokolün yürürlüğe girmesini müteakiben her iki ülke arasında Anlaşma kapsamı ürün sayısı 30'a çıkacaktır. Öte yandan, Azerbaycan'a ithalatta gümrük vergi oranları ile ilgili bilgilere Azerbaycan Devlet Gümrük Komitesinin (https://c2b.customs.gov.az/Tnved_public.aspx) web sitesinden ulaşmak mümkündür.

(<https://ticaret.gov.tr>)

T.C. Ticaret Bakanlığı Azerbaycan Ticaret Müşavirliği İletişim Bilgileri:

BAKÜ:

Ahmet ERDAL - Ticaret Başmüşaviri

Yakup SEFER - Ticaret Başmüşaviri

Murat YAMAN - Ticaret Başmüşaviri

T: 00 99 412 441 39 68 - 0 312 204 83 39

E: baku@ticaret.gov.tr

GENCE:

Kadir GÜNDOĞDU - Ticaret Ataşesi

T : 00 99 422 266 29 23 - 0 312 204 80 80

E: gence@ticaret.gov.tr

NAHÇIVAN:

Lütfü KOP - Ticaret Ataşesi

T : 0 312 309 66 80 - 0 312 204 81 28

E: nahcivan@ticaret.gov.tr